

9.5.2018

Satakunnan alueellinen työluvalinjaus ulkomaalaisen työvoiman käytölle (päivitys 4.9. 2015 vahvistettuun linjaukseen)

Alueellisen linjauksen lähtökohtia

Alueellinen linjaus perustuu Ulkomaalaislakiin (301/2004) ja valtakunnalliseen linjaukseen ulkomaisen työvoiman käytön yleisistä edellytyksistä (VNp11.10.2012).

Alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta Satakunnan ELY-keskuksen alueella huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet työvoiman kysynnässä ja tarjonnassa. Linjauksen tarkoituksena on turvata osaavan työvoiman saatavuus tilanteissa, joissa kotimaista työvoimaa ei ole saatavilla.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti alueellisissa linjauksissa käsitellään alueellisten työmarkkinoiden erityispiirteisiin liittyvät kysymykset, kuten arviot työvoiman saatavuudesta eri ammattialoilla. Alueellinen linjaus puolestaan ei sisällä valtakunnallisessa linjauksessa käsiteltyjä seikkoja, ja alueellista linjausta on luettava rinnakkain valtakunnallisen linjauksen kanssa.

Sekä valtakunnallinen että alueellinen linjaus antavat työnantajille ja työlupapäätöksiä tekeville viranomaisille tietoa siitä, minkälaisin yleisin tavoittein ja työvoimapolittisin painotuksin ulkomaalaisten työntekoon liittyviä ratkaisuja Satakunnassa tehdään.

Työvoiman saatavuusharkinta on tapauskohtaista kokonaisharkintaa, joka sisältää ennakkovalvonnan ja työvoiman saatavuuden arvioinnin.

Ennakkovalvontaa suoritetaan selvittämällä työnantajan ja toimeksiantajan edellytykset muun muassa työsuhteen ehtojen ja työnantajavelvollisuuksista suoriutumisen osalta. Ulkomaalaiselle maksettavan palkan tulee vastata saatavuusharkinnassa kohteena olevan työvoiman palkkatasoa. TE-toimiston työlupayksikkö tarkistaa myös, että työlupahakemuksessa tarkoitettun ulkomaalaisen osaamis- ja koulutustaso ovat sellaisia mitä saatavuushakinnan yhteydessä on arvioitu.

Ulkomaalaisen työvoiman käyttöä yleisiä edellytyksiä koskevat valtakunnalliset linjaukset on annettu valtioneuvoston päätöksellä ja nykyinen linjaus on voimassa 11.10.2012 alkaen.

Ulkomaalaislaissa ja valtakunnallisissa linjauksissa on määritelty ne tehtävät, alat ja asemat (esim. perheenjäsenet), joihin liittyy oikeus tehdä työtä ilman työntekijän oleskelulupaa.

Satakunnan ELY-keskuksen alueen työntekijöiden oleskelulupahakemukset käsitellään Pirkanmaan E-toimiston työlupapalveluissa.

Satakunnan työmarkkinatilanne

Satakunnan työmarkkinatilanne on muuttunut merkittävästi parin viime vuoden aikana. Työvoiman kysyntä on kasvanut ja työttömien määrä alentunut.

Vuonna 2016 työttömyyden kasvu Satakunnassa taitui ja vuonna 2017 työttömien työnhakijoiden määrä aleni lähes 2400 hengellä edellisvuodesta. Suhteellisesti eniten aleni nuorten, alle 25-vuotiaiden työttömyys, mutta myös muissa ikäryhmissä työttömien työnhakijoiden määrä väheni selvästi. Vaikeasti työllistyvien rakennetyöttömien määrä aleni jo hieman vuonna 2016, mutta vuonna 2017 aleneminen nopeutui. Varsinkin yli vuoden yhtäjaksoisesti työttöminä olleiden pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt selvästi.

Uusien avoimien työpaikkojen määrä on Satakunnassa kasvanut edellisestä vuodesta jo kolmena peräkkäisenä vuotena 2015–2017. Vuonna 2017 työpaikkojen määrä Satakunnassa kasvoi peräti 21 % vuodesta 2016. Tämän vuoden alkukuukausina työpaikkojen määrä on edelleen kasvanut viime vuoteen verrattuna. Avoimien työpaikkojen määrä on kasvanut etenkin teollisuuden ja rakentamisen ammateissa työntekijätasolta asiantuntija- ja erityisasiantuntijatehtäviin, mutta kasvua on myös kaupan ja muiden palvelualojen ammateissa.

Työvoiman kysynnän kasvun rinnalla työnantajien kokemien rekrytointiongelmien määrä on noussut vuoden 2015 23 prosentista viime vuoden 44 prosenttiin.

Alueellinen linjaus

Suomessa toimivan työnantajan edellytetään rekrytoivan työvoimaa ensisijaisesti työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta, huomioiden maassa jo asuvat maahanmuuttajat tasaveroisesti potentiaalisena työvoimana. TE-toimiston tulee aina ottaa harkinnassaan huomioon koko EU-/ETA-alueen työnhakijat. Työvoiman saatavuutta harkitaan pääsääntöisesti kaikilla amattialoilla, joissa tarvitaan työntekijän oleskelulupa. Tästä poikkeuksena linjauksessa on määritelty ne ammattinimikkeet, joille työntekijän oleskelulupa voidaan puoltaa ilman erikseen tehtävää arviota työvoiman saatavuudesta.

Työvoiman saatavuuden arvio tarkoittaa Satakunnan TE-toimiston arviota siitä, onko tehtävään kohtuullisessa ajassa saatavilla sopivaa työvoimaa työmarkkinoilla olevasta työvoimasta. Jotta työ- ja elinkeinotoimisto voi selvittää työvoiman saatavuuden kohtuullisessa ajassa, työpaikka tulee ilmoittaa avoimeksi TE-toimistoon te-palvelut.fi -sivuille vähintään kahdeksi viikoksi. Jos ala on sellainen että siihen liittyy realistista EU/ETA –liikkuvuutta, tulee paikka ilmoittaa myös eurooppalaisen työnvälitysverkoston EURES-portaalissa. Lisätietoja työhallinnon EURES-palveluista <http://www.te-palvelut.fi/eures>.

Jos työvoimaa on haettu vastaaviin tehtäviin viimeisen kahden viikon aikana, eikä kotimaista työvoimaa ole löytynyt, voidaan oleskelulupaa puoltaa heti ilman työpaikan avoimeksi laittamista.

Työntekijöiden oleskelulupaa voidaan puoltaa ilman erillistä TE-toimiston saatavuusarviointia seuraavissa ammattiryhmissä:

- sähkö- ja automaatioala: insinöörit ja muut erityisasiantuntijat
- sovellussuunnittelijat ja -ohjelmoijat

- seuraavat terveydenhuoltoalan ammattilaiset: lääkärit, hammaslääkärit, kuulontutkijat ja puheterapeutit, psykologit
- apteekkiala: farmaseutit ja proviisorit
- maanrakennusalan työntekijät
- puhdistuspalvelualan työntekijät
- maatalous- ja puutarha-alan työntekijät
- metalliala: koneenasettajat ja koneistajat, hitsaajat ja kaasuleikkaajat, koneinsinöörit
- raskasajoneuvoasentajat
- rakennusala: kirvesmiehet, betonirakentajat – ja raudoittajat, muut talonrakennustyöntekijät, rakennussaneerausta tekevät ml. asbestityö, putkiasentajat, rakennusmaalarit, rakennusalan työnjohtajat ja insinöörit
- ravitsemusala: kokit
- kuljetusala: kuorma-autojen ja erikoisajoneuvojen kuljettajat (tavaraliikenne)

Mikäli työntekijän oleskelulupaa haetaan edellä mainituille aloille, työvoiman saatavuutta ei lähtökohtaisesti tarvitse selvittää avoimella työpaikkailmoituksella TE-hallinnon asiakastietojärjestelmässä ellei tilanne ole muuttunut tapauskohtaisesti niin, että työmarkkinoilla jo olevaa työvoimaa on kohtuullisessa ajassa saatavissa. Tapauskohtaisen tilanteen muuttumisesta informoidaan Satakunnan ELY-keskusta ja Pirkanmaan työlupapalveluita välittömästi ja päivitetään muuttunut tilanne työlupalinjaukseen.

Yrittäjän oleskelulupa

Entinen elinkeinoharjoittajan oleskelulupa on muuttunut 1.4. 2018 alkaen yrittäjän oleskeluluvaksi. Lakimuutoksen myötä myös Oy –yrittäjät siirtyvät työntekijän oleskelulupaprosessista yrittäjän oleskelulupaprosessiin. Yrittäjiksi luetaan käytännössä kaikki ne, jotka aikaisemmin luettiin elinkeinoharjoittajiksi. Lisäksi yrittäjäksi luetaan osakeyhtiössä johtavassa asemassa (toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen) työskentelevä henkilö, joka omistaa yksin vähintään 30% osakkeista tai jolla on yksin vähintään 30% osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Osapäätökset yrittäjän oleskelulupa-asioissa tehdään Uudenmaan ELY-keskuksessa.

Työntekijän oleskelupaa koskevan alueellisen linjauksen valmistelu ja voimassaolo

Satakunnan alueellista työlupalinjausta on valmisteltu yhteistyössä Satakunnan ELY-keskuksen ja TE-toimiston asiantuntijoiden kanssa. Tämän lisäksi linjausta on käsitelty ELY-keskuksen neuvottelukunnassa sekä TE-toimiston työvoima- ja yrityspalveluneuvottelukunnassa. Kummassakin neuvottelukunnassa on kattava keskeisten työmarkkinaosapuolten edustus.

Työvoiman saatavuuden arvioinnissa on käytetty työ- ja elinkeinohallinnon ennakointi- ja tilastotietoja, työhallinnon URA-tietojärjestelmää (erityisesti avoimet työpaikat ja työnhakijat ammattiryhmittäin), alueen työmarkkina- ja talouskatsauksia, työmarkkinaosapuolten näkemyksiä ja ammattibarometrin tietoja. Ammattibarometrin tiedot perustuvat TE-toimiston asiantuntijoiden arvioon keskeisten ammattiryhmien näkymistä alueella.

Alueellinen työlupalinjaus on voimassa toistaiseksi. Alueellisen linjauksen toimivuudesta kerätään seurantatietoja säännöllisesti ja niitä käsitellään Satakunnan ELY-keskuksen neuvottelukunnassa ja Satakunnan TE-toimiston työvoima- ja yrityspalveluneuvottelukunnassa. Alueellisen työlupalinjauksen tulee olla ajan tasalla.

Satakunnan ELY-keskuksen ja Satakunnan TE-toimiston alueellinen työlupalinjaus tulee voimaan 9.5.2018 ja on voimassa toistaiseksi.

Yljohtaja Marja Karvonen

Yksikön päällikkö Maija Saari

Lisätietoja:

Satakunnan ELY-keskus p. 0295 022 000

Satakunnan TE-toimisto p.0295 045 010

Pirkanmaan TE-toimiston työlupapalvelut (tyoluvat.pirkanmaa@te-toimisto.fi), p. 0295 045 502
(ma-pe klo 9-11)